

Ikmēneša jaunumi

Uzkrājumi un ieguldījumi

Centrālās bankas spriež par vaļīgāku monetāro politiku

2019. gada jūlijs

Tirgus apskats

Šā gada otrais ceturksnis ir aizvadīts. Maijā riska aktīvi atguva stabilitāti, savukārt, jūnija spēcīgo rādītāju dēļ aizvadītā ceturksņa un gada sākuma rezultāti uzskatāmi par labiem gandrīz neatkarīgi no tā, vai esat ieguldījuši akcijās vai obligācijās. Centrālo banku darbības bija galvenais faktors, kas noteica tirgus augšupeju jūnijā. Ņemot vērā vājakus ekonomiskos rādītājus, riskus attiecībā uz tirdzniecības perspektīvām un joprojām zemo inflāciju, Federālo rezervju banka (FED) un Eiropas Centrālā banka (ECB) norādīja, ka monetārie pasākumi varētu izpausties kā monetāro stimulu turpināšana. Pašreizējās tirgus cenas atspoguļo cerības, ka centrālās bankas stimuli turpinās sekmēt ekonomisko izaugsmi. Tikai laiks rādīs, vai tie būs pietiekami, lai pagarinātu vēsturē jau tā ilgāko ekonomiskās izaugsmes periodu. Mēs joprojām uzturam savu bāzes scenāriju, ka 3. ceturksnī globālā izaugsme palielināsies, pateicoties Ķīnā iedarbināto fiskālo un monetāro stimulu dēļ, tirdzniecības līgumu sniegtajām iespējām un iespējamiem FED un ECB papildu stimuliem. Taču, ņemot vērā ražošanas sektora vājināšanos, kas bija novērojama gan Eiropā, gan ASV un Ķīnā, esam pazeminājuši pārliecības līmeni. Taktisku apsvērumu dēļ esam izvēlējušies saglabāt nedaudz samazinātu riska toleranci attiecībā uz riska aktīviem, piemēram, akcijām. Attiecīgi mēs rūpīgi sekojam tirgū notiekošajam, un esam gatavi veikt izmaiņas mūsu riska tolerances līmenī.

Akciju tirgus indeksu sniegums (līdz 2019. gada 30. jūnijam)

Reģions	Indekss	Valūta	Rezultāti							
			2019. g. jūn.	Kopš 2019. g. sāk.	12 mēn ešos	2014	2015	2016	2017	2018
ASV	S&P 500	USD	6,9%	17,3%	8,2%	11,4%	-0,7%	9,5%	19,4%	-6,2%
Eiropa	MSCI EURO	EUR	5,1%	14,2%	0,4%	2,3%	6,1%	1,7%	8,7%	-14,2%
Austrumeiropa	MSCI EM Eastern Europe	USD	6,3%	19,6%	16,1%	-40,0%	-8,1%	33,0%	12,9%	-8,3%
Āzija	MSCI EM Asia	USD	5,8%	8,6%	-4,5%	2,5%	-11,8%	3,8%	40,1%	-17,3%
Latīņamerika	MSCI EM Latin America	USD	6,0%	10,8%	14,8%	-14,8%	-32,9%	27,9%	20,8%	-9,3%

Svarīgākie notikumi un prognozes

Uzmanības centrā. Stāvoklis rūpniecības nozarē ir vājinājies visā pasaulē, diezgan lielu kritumu atspoguļo ASV uzņēmumu aptaujas, bet vājuma pazīmju turpināšanās novērojama arī Ķīnā, Japānā un Eiropā. Īpaši grūti klājas Vācijas rūpniecības nozarei. Viens no riskiem ir tas, ka rūpniecības nozares kritums varētu novest gan pie darbavietu skaita samazināšanās, gan pie patērētāju uzticības mazināšanās. Tas nozīmē riska palielināšanos attiecībā uz nodarbinātības un patēriņa prognozēm, kas, iespējams, ir bijuši galvenie faktori FED un ECB virzībai uz papildu stimuliem.

Ņemot vērā lielākus ekonomiskās lejupslīdes riskus un samazinoties gaidām attiecībā uz inflāciju ilgtermiņā, **FED sāks izmantot mierīgāku retoriku**. Pašreiz tirgus sagaida likmes samazinājumu par vairāk nekā 0,5%, kas ir krass kontrasts procentu likmju pieaugumam par 0,5%, ko 2019. gadam prognozēja pērnā gada septembrī. Norādot uz bažām par negatīvajiem riskiem ekonomiskajai izaugsmei, **ECB izskatīja arī jautājumu par mazāk stingru monetāro politiku**. ECB prezidents Mario Dragi teica, ka monetārās politikas stingrība tiks mazināta, ja vien ekonomiskais stāvoklis neuzlabosies; viņš centās pārliecināt tirgus, ka ECB rīcībā vēl joprojām ir daudz risinājumu gadījumam, ja būtu nepieciešama turpmāka kvantitatīvā mikstināšana (QE) un ka procentu likmes vajadzības gadījumā varētu vēl vairāk nonākt negatīvā teritorijā. **Kristīne Lagarda tika nominēta par nākamo ECB prezidenti**. Viņa amatā stāsies šā gada novembrī. Viņa tiek uzskatīta par mazāk stingras monetārās politikas atbalstītāju; attiecīgi šādi noskaņotas amatpersonas iecelšana varētu motivēt pašreizējo prezidentu jau drīzāk vaļīgāk palaist monetāros grožus.

Tāpēc turpmākajās nedēļās un mēnešos **tirgus uzmanība** varētu būt pastiprināti pievērsta **darba tirgus datiem**. Jūnijā **ASV darba tirgus dati uzrādīja daudz labākus rezultātus nekā cerēts**. Tam var izrādīties svarīgi, ņemot vērā nenoteiktību saistībā ar FED monetāro politiku un 30. – 31. jūlijā gaidāmo sanāksmi, kurā izskatīs politikas jautājumus. Necerēti labie algu dati samazina tūlītējo spiedienu uz FED monetārās politikas stingrības mazināšanu. Ja vien citi pirms jūlija sanāksmes publicētie dati nenorādīs uz strauju izaugsmes palēnināšanos vai neizgāzīsies tirdzniecības sarunas starp ASV un Ķīnu, jūlijā FED var atstāt bāzes likmi bez izmaiņām.

ASV–Ķīnas tirdzniecības kara pamiers. G20 valstu augstākā līmeņa vadītāju sanāksmē, kas notika jūnija beigās, Donalds Tramps un Sji Dzjinpins vienojās par pamieru ASV un Ķīnas tirdzniecības karā un tirdzniecības sarunu atsākšanu. ASV neieviesīs jaunus tarifus Ķīnas importiem. Šāds rezultāts atbilda mūsu prognozēm un nozīmē, ka viens no galvenajiem negatīvajiem riskiem pasaules ekonomikai pašlaik ir novērsts. Lai gan pašreizējā vienošanās nozīmē, ka ASV un Ķīna varētu panākt situācijas risinājumu, joprojām pastāv būtisks risks, ka tirdzniecības karš varētu atsākties. ASV joprojām pieprasa būtisku izmaiņu veikšanu Ķīnas tirdzniecības un rūpniecības politikā. Maz ticams, ka Ķīna tām piekritīs, ja vien arī ASV nebūs gatava piekāpties, tostarp atcelt esošos tarifus. Bažas par tirdzniecības kara eskalāciju turpinās ietekmēt finanšu tirgus, un eskalācija joprojām ir viens no galvenajiem lejupslīdes riskiem.

Apvienotajā Karalistē valda ziņas par nākamo premjerministru. Aptaujas par iespējamo premjerministru liecina, ka izteikts favorīts ir Boriss Džonsons. Lai arī kurš kļūs par premjerministru, parlaments visticamāk nepieļaus *Brexit* bez vienošanās scenāriju, ja vien nenotiks vispārējās vēlēšanas vai referendums, kurā iedzīvotāji stingri neatbalstīs šādu scenāriju. Pašlaik aptauju rezultāti liecina, ka tikai aptuveni

30% Apvienotās Karalistes vēlēšanu vēlas atstāt Eiropas Savienību bez vienošanās. Vēl nav zināms, kā jaunais premjerministrs centīsies apvienot Konservatīvo partiju un risinās *Brexit* jautājumu.

Drīz sāksies 2019. gada 2. ceturkšņa peļņas rādītāju sezona. Analītiķi runā par **ne pārāk daudzsološiem rezultātiem**, un ka ceturkšņa rezultāti varētu būt sliktākie pēdējos 3 gados. ASV sagaidāms 1% kritums gada griezumā kopējos ienākumos par vienu akciju. Taču tam nevajadzētu pārsteigt tirgus dalībniekus, jo uzņēmumi jau ir raidījuši negatīvus signālus par peļņu. **Kas nosaka peļņas kritumu?** Galvenais iemesls, visticamāk, ir ekonomiskās izaugsmes palēnināšanās. Taču to nosaka arī citi faktori, piemēram, izmaksu (darbaspēka izmaksu) palielināšanās, tirdzniecības kari un tarifu nenoteiktība. No nākamās nedēļas investori sāks pievērst lielāku uzmanību peļņas sezonai.

Rezumējot, vēl nesen piedzīvojām laiku, kad **sliktas ziņas par ekonomiku bija labas ziņas tirgiem**. Tirgus ir gatavs ignorēt sliktās ekonomiskās ziņas, **cerot, ka centrālās bankas stimuli palīdzēs izvairīties no ekonomikas lejupslīdes**. Ja ekonomiskie dati joprojām saglabāsies vāji, cerēto stimulu piedāvāšana šķiet ļoti iespējama. Tikai laiks rādīs, vai minētie stimuli būs pietiekami, lai pagarinātu vēsturē jau tā ilgāko ekonomiskās izaugsmes periodu.

Pašlaik redzam, ka peļņa no akcijām un vērtējumi nav ilgtspējīgi, ja vien 2019. gada 3. ceturksnī nenotiks stabils izaugsmes pieaugums. Lai gan vēl nav zināms, vai izaugsme strauji palielināsies vai palēnināsies, ieguldītāji var izvēlēties turēt neitrālu riska aktīvu apjomu un izvairīties no augstāka riska uzņemšanās. No taktiskā viedokļa raugoties, mēs izvēlamies uzturēt **nedaudz zemāku riska toleranci** attiecībā uz riska aktīviem, piemēram, akcijām. Taču mēs joprojām uzturam savu bāzes scenāriju, proti, ka globālā izaugsme 3. ceturksnī palielināsies, pateicoties Ķīnas iedarbinātajiem fiskālajiem un monetārajiem stimuliem un iespējamajiem papildu FED un ECB ieviestajiem stimuliem. Taču esam pazeminājuši pārliecības līmeni, ņemot vērā rūpniecības sektora rezultātu vājināšanos, kas ir novērojama gan Eiropā, gan ASV un Ķīnā.

Terminu vārdnīca

Lietotie termini	Skaidrojums
Fiskālā politika	Fiskālā politika attiecas uz valsts izdevumiem un nodokļu iekasēšanu. Fiskālā politika ir valsts budžeta izmantošana ekonomiskās aktivitātes ietekmēšanai. Piemēram, ekonomiskajai izaugsmei samazinoties, valsts var iesaistīties un palielināt izdevumus pieprasījuma un ekonomiskās izaugsmes veicināšanai. Tā var arī samazināt nodokļus, lai palielinātu iedzīvotāju un uzņēmumu pēcnodokļu ienākumus.
Iekšzemes kopprodukts (IKP)	Visu attiecīgās valsts teritorijā noteiktā laikposmā saražoto preču un sniegto pakalpojumu vērtība naudas izteiksmē, parasti aprēķina IKP par gadu. IKP ietver gan privātā, gan publiskā sektora patēriņu, valsts izdevumus, ieguldījumus, kā arī eksportu un importu starpību attiecīgās teritorijas ietvaros.
Ieguldījumu reitinga obligācijas, Investīciju kategorijas obligācijas	Ieguldījumu reitinga obligācijas ir (valsts vai uzņēmuma) ar kredītreitingu, kas norāda uz relatīvi zemu saistību nepildīšanas risku. Spekulatīvās obligācijas ir valsts vai uzņēmumu obligācijas, kurām piešķirtais kredītreitings liecina par saistību neizpildes risku, kas ir salīdzinoši augstāks nekā ieguldījumu reitinga obligācijām. Lielāka saistību nepildīšanas riska dēļ no šīm obligācijām gūst lielāku procentu ienākumu nekā no ieguldījuma reitinga līmeņa obligācijām. Divas galvenās kredītvērtējuma aģentūras „Standard & Poor’s” (S&P) un „Moody’s” obligāciju kredītkvalitātes novērtēšanai izmanto atšķirīgus apzīmējumus, kas sastāv no lielajiem un mazajiem burtiem A un B. Obligācijas, kurām S&P piešķirusi apzīmējumus AAA vai AA (augsta kredītkvalitāte) un A vai BBB (vidēja kredītkvalitāte), ir uzskatāmas par ieguldījumu reitinga obligācijām. Kredītreitingiem obligācijas zem šiem apzīmējumiem (“BB”, “B”, “CCC” u. tml.) tiek uzskatīti par zemu kredīta kvalitāti un parasti dēvē par augstu ražu vai “junk bonds”.
Monetārā politika	Monetārā politika ir process, kura ietvaros valsts monetārā iestāde (parasti — centrālā banka) kontrolē naudas masu (naudas masas pieauguma apjomu un ātrumu) ar mērķi veicināt ekonomisko izaugsmi un stabilitāti. Piemēram, naudas masai pieaugot pārāk strauji, inflācijas koeficients palielināsies, un notiek ekonomikas „pārkaršana”. Samazinot naudas masas pieauguma tempus pārāk strauji, arī ekonomiskā izaugsme var palēnināties. Galvenie naudas masas kontroles instrumenti iekļauj atvērta tirgus operācijas (aktīvu pirkšana vai pārdošana), procentu likmju maiņu un rezervju apmēra izmaiņās prasības komercbankām.
Iepirkumu menedžeru indeksi (PMIs)	Ražošanas nozares ekonomiskās veselības rādītājs. PMI pamatā ir pieci galvenie rādītāji: jauni pasūtījumi, krājumu līmenis, ražošana, piegādātāju veiktās piegādes, kā arī nodarbinātības vide. Ja PMI rādītājs ir lielāks par 50, uzskata, ka rūpniecības nozarē vērojama izaugsme attiecībā pret iepriekšējo mēnesi. Ja rādītājs ir mazāks par 50, nozarē vērojama bremsēšanās; ja rādītājs ir tieši 50, nav notikušas nekādas pārmaiņas.
Ienesīgums	Ienākumus investīciju atdevi. Ienākums no ieguldījumiem. pašreizējo tirgus vērtību vai nominālvērtību. Ienākums, kas saņemts par vērtspapīru procentu vai dividendžu veidā un kas parasti gada griezumā tiek izteikts procentuālā izteiksmē, ņemot vērā veiktā ieguldījuma vērtību, tā pašreizējo tirgus vērtību vai nominālvērtību.

Iepriekš minētā informācija ir paredzēta tikai informatīviem nolūkiem. Tā nav uzskatāma par ieguldījumu konsultāciju, ne arī par kāda produkta vai pakalpojuma piedāvājumu. Ne šis dokuments, ne tajā aprakstītie produkti nav paredzēti izplatīšanai vai pārdošanai Amerikas Savienotajās Valstīs vai personām, kas ir Amerikas Savienoto Valstu rezidenti (ASV personas), un šāda izplatīšana var nebūt likumīga SEB neatbild par ieguldīšanas lēmumiem, kas pieņemti, balstoties uz iepriekš minēto informāciju. Sniegtās informācijas pamatā esošie dati iegūti no avotiem, kurus SEB uzskata par ticamiem. SEB nevar saukt pie atbildības par informācijas pilnīgumu vai pareizību, vai par zaudējumiem, kas var rasties šādas informācijas iegūšanas rezultātā.

Ieguldījumi akcijās, fondos un citos vērtspapīros ir saistīti gan ar iespējām, gan ar riskiem. Ieguldījumu tirgus vērtība var gan palielināties, gan samazināties. Dažkārt zaudējumu apmērs var pārsniegt sākotnējā ieguldījuma apmēru. Jūsu peļņu no ieguldījumiem, kas veikti ārvalstu tirgos, var ietekmēt valūtas kursu. svārstības. Ne aprakstīto ieguldījumu produktu ienesīgums, ne iepriekšējo vai nākotnes periodu finanšu rādītāji nav nākamā periodu ienesīguma apslūjums vai pamatojums.

Pirms lēmumu par ieguldīšanu pieņemšanas, iesakām rūpīgi izanalizēt finanšu, juridiskos, regulējošos, grāmatvedības un nodokļu jautājumus, kas saistīti ar ieguldījumu veikšanu fondos, kā arī izvērtēt visus ar ieguldījumu saistītos riskus, kā arī ieguldījumu atbilstību un piemērotību. Ja nepieciešams, sīkāku paskaidrojumu iegūšanai, lūdzu, vērsieties pie SEB konsultanta, bet nodokļu jautājumos – pie attiecīgās jomas speciālista. Vispārīga informācija par ieguldījumiem un vērtspapīriem ir pieejama SEB tīmekļa vietnē <https://www.seb.lv>.

